

REDACȚIA

Arad, Deák Ferencz-u. nr 20

ABONAMENTUL

Pentru Austro-Ungaria :
pe un an 20 cor. pe 1/2
an 10 cor.; pe 1/4 de an
5 cor.; pe 1 lună 2 cor.

Vrîl de Duminecă pe an
— 4 coroane. —
Pentru România și
trăsnătate pe an:
40 franci.

Manuscripte nu se napoiază

ADMINISTRAȚIA :
Arad, Deák Ferencz-u. nr 20

INSERȚIUNILE :

de un șir garmond: prima
dată 14 bani; a doua oară
12 bani; a treia oară 8 b.,
de fiecare publicațiune.

Atât abonamentele cât și
inserțiunile sunt a se plăti
înainte în Arad.

Scrierile nefrancoate nu se
primesc.

TRIBUNA POPORULUI

Atacuri și ear atacuri.

Orizontul politic pare încărcat cu
explosive.

Întâlniri de diplomați, de mo-
narehi, visite și ear visite, asigurări
de pace și bune relațiuni reciproce.
se găsește în toate părțile; dar re-
versul umbros al monedelor „știri
oficiale” cu toate acestea din ce în
ce întuneacă sentinela păcii.

Lumea e alarmată de punerile
la cale ce se fac, cu deosebire de
„pacifica” Rusie; și dacă o neliniște
stăpânește cu deosebire pe iubitorii
păcii și doritorii susținerii *status quo*-
ului în Orientul european, mai ales
ar fi datorită tuturor acelor, cari
sunt interesați în întâiul rînd în acea-
stă privință, să se organizeze în lăuntru,
să se consolideze, pentru a pute în
momentul decisiv să desfășure o forță
unitară, concentrică, puternică în afară.

Compatrioții noștri maghiari, cari
și-au jucat calul — cum s'ar zice —
de-a lungul și latul acestei țări, după
cum le-au plăcut, după pofta ini-
mei șoviniste, nici de data aceasta
nu vor să vină în stadiul normal al
priceperii și chibzuirii, ci se întrec,
resfățați de putere, de a ataca, de-a
bănuși și de-a insulta, de a amenința
tot ce nu este șovinist.

Ziarul lui Bartha Miklos, numește
pe Sași conspiratori, pentru că își au
instituțiunile lor naționale și țin la
dînele „*Magyarország*” atribuie „de-
săstrul” existenței unei culturi pro-
prii a Sașilor, școalei, școalelor na-
ționale profesionale și cere sterge-
rea lor, căci ele sunt o „primejdie”
pentru „unitatea națională maghiară”
a țării.

Cultura primejdie a patriotismului!
Iubirea de neam tradare de patrie!

Eată „crimele” ce se impută
mereu nemaghiarilor din patria no-
astră, eată „desăstrul” șovinist. Și
pur a nu vedea șovinistii, că se apropie
primejdia din afară. Și „imperialistii
maghiari” bruscând mereu, terorizând,
cred că vor întări rezistența țării față
cu dușmanul extern, — când ei însiși
sunt dușmanul cel mai fatal al acestei
țări, al popoarelor ei numeroase?

Nu gândesc, nu pot să ajungă
cu mintea și cu gândul, nu recunosc
ei alte necesități, nevoi și pericole,
de cât nemaghiarizarea naționalităților
din patrie, — această utopie fatală
pentru ei?

„*Budapesti Hirnap*” într'un articol:
„Instrucțiune antipatriotică”, se nă-
pustește cu o violență vrednică de
altfel de ocaziuni, asupra naționali-
tăților și în special asupra Românilor.

Fulgeră contra Slovacilor, cari
își cresc copii în școale boheme;
contra Sașilor cari își trimit tineri-
imea la Universitățile din Germania;
contra Românilor, cari prefer stră-
inătatea, față cu școalele superioare
din Ungaria, căci la acele școale
străine, zice semi-oficiosul, tinerimea
nu crește în spirit „patriotic”.

Spiritul patriotic însă, să nu uite
„pedagogii” dela „*Budapesti Hirnap*”,
nu se impune cu forța, ci se naște
de acasă și se dezvoltă mai ales
acolo, unde e liber de orice presi-
une separatistică, unde instrucția
superioară nefalsificată deschide or-
izonturi largi dezvoltării individuali-
tății. Ear' aceasta în Ungaria nu'1

Se mângăie „patriotul” că sti-
pendiștilor fundațiunei Gojdu li s'a
pus căpăstru, nu li se dă voie să
meargă în străinătate, ci sunt siliți să
studieze în patrie.

Un neajuns este aceasta, ce e
drept, un neajuns ce ni-se face nouă
Românilor; pe urma căruia însă, de
sigur nimic nu va câștiga șovinismul.
Legel firei zadarnic se opun piedeci
artificiale; ele vor stăngeni progresul
nostru, retrogradând îșiși în balăbă-
neală lor; dar' a ne fringe, a ne re-
duce în maghiarism, e o fantasmago-
rie a lor.

Ar trebui să înțeleagă odată gu-
vernăntii noștri, că în loc de a ne
isbi, ataca, injura, invinovați și ne-
dreptăți, a venit timpul să ni-se facă
și nouă dreptate, să ni-se dea și
nouă școale de-ale noastre, nu să
ni-se amestece ei până și în admini-
strarea fondurilor noastre. Suntem
români, vrem cultură românească. Și
naționalitatea noastră nici-când nu
va lipsi, cum n'a lipsit și nu lipse-
ște dela datorințele sale în adevăr
patriotice.

Silească-se puternicii zilei să im-
pace diferendele, nu să amărăscă, să
ascuțască ghimpele nemulțumirei na-
ționalităților.

Nu vor să înțeleagă, — la urmă
pentru dîșii va fi mai rău!

Dacă zadarnic se istovesc luptând,
contra morilor de vînt, dacă tot mai
mult adăncesc valul ce ne — desparte
însemnează că sunt maghiarii patrioți?
Astfel procedând, când ved din afară
ridicându-se nori de furtună ce ame-
nintă patria noastră comună, dovedesc
că sunt patrioți?

Lăsați-ne să trăim în patria no-
astră cum ni-se cuvine, dați-ne ce ne
comete, și atunci viie potopul, —
și'1 vom răsbii.

Goluchow-ky și D. Sturdza. Se știe,
că zilele trecute, prim-ministrul României,
dl Dimitrie A. Sturdza a vizitat la Viena
pe ministrul de externe austro-ungar contele
Goluchowsky, cu care a conferat mult
timp. Relativ la această vizită, foilor din
Pesta li se raportează din București urmă
toarea știre:

„Visita ministrului president al Ro-
mâniei la ministrul de externe Goluchowsky
a produs senzație și bună impresie în
cercurile politice din București. Considerând,
că propaganda rusească în România pro-
porțit tot mai mari, visiile dlui Sturdza la
ministrul de externe austro-ungar i se dă
mare atențiune. E probabil, că dl Sturdza a
propus, ca România împreună cu Austro-
Ungaria să pornească o acțiune comună
la puterile europene față cu comitetul bulgar-
macedonean. Dl Sturdza — șice știrea din
București — a trimis Regelui Carol un
lung raport telegrafic despre vizita sa la
contele Goluchowsky”.

Culmea ironiei. Zirele guvernamen-
tale pare c'ar fi și pus mîna pe... alegari
libere, așa de tare se mîndresc cu teoria
electorală a lui Szell, deși, practica își
pregătește drumul tradițional al alegarilor
„constituționale” urgurești. Într'un avînt
știlar eată cum se bate în piept un scriitor
dela „*Budapesti Hirnap*”:

„Ochiul Europei sunt așintii asupra
Ungariei (sic! Red.), pentru-că viitor-le
alegeri libere (? Red.) vor fi nu numai piatra
de probă a politicii lui Szell, ci vor fi justifi-
carea parlamentarismului din întreaga Europa
centrală. În lumea mare politică se spune
de ani de zile, că parlamentarismul începe să
se usce, sau s'a și usat chiar. Germania nu
e stat parlamentar, nici Austria... Szell
Kálmán, cu o lovitură răstoarnă grămădă
credințele intrate în capetele domnilor mari
diplomați, despre netrebnicia parlamentarismu-
lui. Renașterea parlamentarismului maghiar
va dovedi într'un mol strălucit, în fața
Europei urmite, vitalitatea parlamentarismului
și vrednicia lui de muncă!”

RĂVAȘ DELA SIBIIU.

— Profesori noui la Seminar. — Teologia
noastră. — Exactor șef la Consistor —
Bursierii noștri. — Alte trebușoare
sfinte și mai puțin sfinte —

— 22 Iulie.

(Urmare)

Ce să zicem, așa dar, despre nivelul
instrucției în Seminarul nostru? Ce să zi-
cem despre chipurile și sistemele de pre-
lecții ale profesorilor, cari toate atîrnă dela
om, dela iscusița lui, dela doxa ce o are
în cap? Ce să zicem despre prelegeri ca
ale părintelui Ghiba, cari numai academice
nu sunt? Ba nici măcar școlărești nu sunt?

Ori ce să zicem, când în ora lutăi de
tipic astfel de mirezenii auzim: „Utrenia se
sevrăște așa, că după polunoștință preo-
tul cântă „Binecuvîntat e Dumnezeuul no-
stru”... ear noi zicem „Venii să ne în-
chinăm”... Apoi urmează *catismale*. După
catenie și *voglas*, troparul, *stichologii*,
sedelnels. În sîrbători cântăm și *Pohleu*
cu *pripelce* lui. Apoi *antifoane*, *catavasi*
la cari după *peasma* a treia *condacul* și *icosul*
din *Octoich*”, etc.

Ce limbă-i asta sfinților părinți, de ti-
pic propunător?

Ce-i aia: tropar, pripelce, sedelnels,
icos, prechimen, svetilna, hvalite, samo-
glasnice, și mai șiu ce fel de bogordicine
și ipacoie?...

Eu cutez a afirma, că la întrebarea
asta nu-mi va da răspuns dumeritor nici
un preot. Nu, pentru-că nu l'a învățat nimeni.
Poate nici cel cu capul mai mare decât al
lui. Poate nici isvoarele, de unde se scoate
această știință apocaliptică, nu sunt son-
date încă de ajuns.

E foarte nostim, mă rog, acest lucru.
Zilnic slavoslovim pe Domnul în opt sau
mai multe g'asuri, împreună cu melodiile
troparelor și antifoanelor: fără a ști însă
ce bogonism din gură. Zilnic umblăm la
biserica (vorba vine, dacă umblăm!) și stăm
cu ochii țagii la tîrnoselile preotului ori
blegodori și noi după cantor o liturgie în-
treagă, dela „Doamne miluește” până la „Fie
numele Domnului”... , fără a ne gândi mă-
car ce dondănim din gură, fără a ne trage
seama măcar ce ni-se spune în atâtea și
atâtea tropare, stihiri, irmoase, etc.

Avem atâtea forme în cultul nostru
dumnezeiesc; avem atâtea rinduelli frumoase
și mai puțin frumoase în rit; avem atâtea
tutocmici și chibzuri la slujbele dumne-
zeiești; avem atâtea și atâtea frânturi de
cîntări risipite în duzine de tomuri, — și
din tot acest chaos grozav atît de puțin

înțelegem; atît de puțin e accesibil pentru
neputincioasa noastră pricepere laică; atît
de puțin ni-se desvăluie din ceața aia ar-
chaică și mistică ce caracterizează întreg
sistemul de forme al religiei noastre.

Nu vreau eu, să fiu rău înțeles. Nu
vreau să osărdesc *misticismul*, *simbolismul*,
tainicul, enigmaticul formelor noastre reli-
gioase. Dimpotrivă. În masa credincioșilor
numai și numai acest misticism, acest ce,
mai presus de fire și nepricteput de mintea
sa, va cășuna și întări virtuți iraduabile
și neapărate spre fericire: credințe, ilusii,
farmec, frică nădejde. Dar oare prescriis este,
ca nici preotul să nu înțeleagă acest mo-
zaic de întocmiri enigmatice și nebuloase?
Dogmă este oara, ca și pentru el, țesă-
tura asta caleidoscopică, știință apocaliptică,
misterioasă, obscură să rămână? Prescriis
este, ca nici el să nu fie acasă în Labirintul
formelor și tîrnoselilor ce însușit este chemat
a le intrupa, a le săvîrși și a le tîlmăci.

Pentru-că, durere, așa este. Preotul și
cu cantorul își torăie poate de-a rostul o
utrenie întreagă, cu toate cîntările din Oc-
toich, Mineiu, Triod, etc. fără să știe ce
face. Și dacă îl întreb de cutare și cutare
explicare, spre pildă, ce deosebire e între
un tropar și o sedelnels, el își răspunde că
asta se cântă aci și aia dincolo.

N'ar fi oare cu puțință nițică selec-
țiune, nițică aprofundare, nițică răsbire în

secretele acestor balaste ce inextricabile
se par?

Mereu ni se spune, că atîta înț-lep-
ciune, atîta poezie, atîta artă se ascunde
în cîntările și rugăciunile noastre religioase.
Oare nu-i dată acea înțelepciune și pentru
cîbtea mare? Oare noi să nu fim vrednici
a ne adăpa din isvoarele acelea nepilduite
de lumină, de bine și deliciu ceresc? Că
poate religia noastră cabalistică, anagogică
esoterică este? hărăzită numai unor anu-
miți muritori pămînteni să o înțeleagă?

Nu vorbesc de mulțimea ignorantă a
credincioșilor. Nu, din pricina arătată mai
sus. Deși îndoială nu încap, că nici pentru
această turmă n'ar fi fără folos dacă ar în-
țelege măcar o Evanghelie, cum se cade,
(că „Apostolul”, poate nici preotul nu-l în-
țege...) sau de ar avea măcar idee despre
„Miluește-ne Dumnezeuule” acela care dimi-
nează și seara îl dăpănă, fără a pricepe măcar
o lotă din el.

Dar am în vedere masa mai cu carte
care umblă la biserică numai de modă. Care
privește ori-ce lucru prin prisma răsionalis-
mului din veacul al 20 lea. Care auzind un
stih fără nici un rost, zimbăște și face haz
din el. Căruia întreagă slujba dumnezeiască
i se pare o absurditate gogonată, un cara-
ghioslic copilăresc, un calamandros de di-
stracție. Căruia toate rugăciunile acelea

N'am avé nimic în contră, dacă un poet soviniat ar scoate din *Szell* chiar Herculul supra-internațional universal-maghiar.

Dar a vorbi în politică cu astfel de termeni, a vorbi de idealul parlamentarismului într-o țară unde marea majoritate a populației e exclusă dela viața parlamentară, a vorbi „de funie în casa spânzuratului“, unor oameni cu pretenție de seriozitate, te miră cum nu le este — greu? Se cere o bună uoasă de îndrăzneală pentru a sfida adevărul în acest chip.

Culmea ironiei este aceasta, față cu adevărul și dreptatea.

Waldstätten, desminte. Am reproduș și noi știrea ziarului „*Neues Pester Journal*“, care și-o primise din Viena, că adevăratul ministru de război *Krieghammer*, pentru diferite motive, se retrage și că locul are să-l ocupe bătrânul și eruditul general baron *Waldstätten*, inspector de trupe. Intru-cât îl privește pe acest din urmă, știrea ziarului pestan se desminte acum în chipul cel mai categoric. De prezent generalul *Waldstätten* petrece la Cluj unde zilele acestea a fost intervievat de un publicist maghiar asupra știrii lansate.

„Am cunoștință și eu — a zis bătrânul general, — despre vestea aceasta, care am citit-o cu cea mai mare surprindere. N'am auzit și nu știu despre o asemenea schimbare absolut nimic nici oficial, nici pe cale privată. Nu cunosc de loc circumstanțele abdicării baronului *Krieghammer*; ele pot să fie și adevărate; intru-cât însă pe mine mă privește, toate combinațiile sunt fără temelie și neadevărate.“

Intrebat apoi, că primire-ar ori nu dacă totuși raporturile s'ar schimba astfel, ca bătrânul general să fie însărcinat cu înaltul oficiu al ministerului de război, — *Waldstätten* a zis, că la o întrebare ca aceasta nici nu poate răspunde; în asemenea caz — a zis generalul, — pentru dănsul ar fi normativă voința hotărâtă și expresă a *Maiestății Sale*.

La întrebarea soviniștilor publiciști, că adevărat ce-ar zice generalul, dacă urmașul lui *Krieghammer* ar fi un *Maghiar*, — baronul *Waldstätten* a răspuns: „După a mea părere, relativ la asemenea oficiu nu naționalitatea, ci destoinicia și vocațiunea omului au rolul principal. E Ungur, ori nu acela, dacă corespunde: e bun. Eventualele referințe de naționalitate, — cari între înregurările noastre deosebite sunt fără în-

doială de importanță — dispar, se contopesc în persoana *Maiestății Sale*, sacră înaintea tuturor popoarelor *Sale*“.

Adunarea Reuniunii Învățătorilor.

Chemarea Duhului Sfânt. — Deschiderea adunării. — Disertațiuni. — Banchetul.

Eri la 26 l. c. s'a deschis adunarea generală a XI-a a Reuniunii Învățătorilor români dela școlile populare confessionale ortodoxe din protopopiatele aradane I—VII, districtul din dreapta Mureșului, în sala mare a Seminarului diecesan din Arad.

Deschiderea adunării i-a premerș serviciul divin împreună cu chemarea Duhului Sfânt, oficiat în catedrală, de dl *Iancu Ștefănuț*, administrator protopopesc. A asistat un număr public, învățătorii veniți la adunare, preoți în frumos număr, mai mult membrii din societatea aradană și o frumoasă cunună de dame.

După săvârșirea actului religios, publicul a pornit spre Seminar.

Dl *Teodor Ceantea*, președintele Reuniunii, deschide adunarea, relevând importanța reuniunilor. Spune că idealismul hrănește și înalță acest fel de așezăminte, menite să propage lumina și progresul.

Termină, salutând pe reprezentantul Consistoriului diecesan la adunare, pe C. Sa dl *Roman Ciorogariu*.

C. Sa dl *Roman Ciorogariu* vorbește despre rolul școlii și în special al dascălilor. „Jugul lui Cristos este ușor“ sice oratorul — să și fie ușor, să-l poți suporta însă, trebuie să fii idealist. N'a murit în purpur marele dascăl *Tichindeal*! Voluntarii români de sub conducerea lui *Moise Nicoară* și-au vărsat sângele pentru împăratul, la Jena, în lupta cu Napoleon cel Mare, câștigând prin sânge această școală. Jertfa și eaz jertfă deci, pentru acest așezământ, pentru aceste așezăminte, căci numai prin jertfă se câștigă și se merge înainte.

La propunerea dl-ului *Șt. Antonescu* se primește trecerea în protocol a instructivului discurs.

Dl *Moldovan*, vice-președintele Reuniunii, salută pe oaspeții prezenți și în deosebi pe delegații Reuniunii surori din Caransebeș.

Dl *Marcu*, secretar general al reuniunii caransebeșene felicită Reuniunea din Arad, care deși mai tânără, rivalizează astăzi

cu cea din Caransebeș — zice d-sa. Relevă importanța comunicării de idei, în serviciul unității, direcționării, între reuniuni, cari au acelaș scop, aceeași tendință, acelaș ideal: ridicarea școlii și culturii românești.

P. C. Sa *Archimandritul Aug. Hamza*, luând cuvântul, într-o pledoarie care începe cu jocurile olimpice, ajunge la concluzia, că oamenii cari au luptat pentru biserică și școala ortodoxă română, au fost haiduși. (Poate făcea aluzie la „serviciile“ aduse bisericii și școlii ortodoxe de dl St. C. Pop?)

Dl vice-președinte *Moldovan* salută pe sub inspectorul școlar dl *Kovács*, prezent la adunare.

La ordinea zilei fiind alegerea comisiunilor cenzurătoare, se primesc membrii propuși din presidiu.

Dl *I. Moldovan*, vicepreședinte al Reuniunii, disertează despre „Examen“. D sa susține că ar fi potrivit ca examenele să fie desființate și înlocuite prin sărbări școlare, de emulație, după exemplul Austriei.

Dl *Vancu* (Măderat) ia cuvântul și combate părerea dl-ului *Moldovan*, susținând că aplicarea principiilor disertației ar fi un salt în evoluția școlii noastre populare.

Dl *Groșoreanu* e de părere că nu se potrivește la noi ceea ce pot face Germanii. Mai vorbește în chestiune dl-ului *Leucuța, Tisu* și *Ceantea*, acest din urmă relevând că tema dl-ului *Moldovan* s'a admis de comitet ca idee, nu cu gând de imediată aplicarea practică.

Dl *Vancu* (Sega) cetește o prea instructivă disertațiune despre „Vieritul modern“, ascultată cu interes.

Dl *Groșoreanu* cetește raportul său despre adunarea generală a Reuniunii din Caransebeș, la a cărei adunare a participat în anul trecut, la Rășița ca reprezentat al Reuniunii aradane. Raportul e scris cu multă inimă și pricepere, nelipsindu-i nici podoabe stilare nici observațiunilor critice și reflexiuni judicioase.

În ședința a doua, de după amiază, presidiul prezintă „Proiectul planului de învățământ“ elaborat de Comitetul Reuniunii pe baza experiențelor constatate.

Adunarea decide să se trimită Proiectul despărțimintelor, pentru opinare, ca apoi înapoindu-se cu reflexiunile despărțimintelor, Comitetul central să poată raporta adunării din anul viitor asupra acestor lucrări.

Dl *Nicolae Russu* citește recenziunea sa asupra lucrării: „Simplificarea grafiei și ortografiei“ edate de E. Trăilă. Recenziunea și-a dat cam multă osteneală să combată o lucrare de nivel prea inferior. A dovedit însă pricepere și răvnă de muncă.

Dl *Iosif Tisu* cetește un model de prelegere din limba maghiară.

Dl *Ștefan Leucuța* disertează cu competență despre „Frecvența școlară“ neajunsurile și pierderile pe urma neajunsurilor ei.

Dl *Nicolae Boșcain* vorbește despre „Fondurile de bucată în ajutorul școlii confessionale“, dezvoltându-și tema cu o deosebită pricepere, indicând o direcțiune practică de incontestabilă valoare.

La amiază a avut loc banchetul în sala mare a restaurantului *Kass*.

Șirul toasturilor l-a început președintele dl *Teodor Ceantea*, ridicând paharul pentru viața și sănătatea gloriosului nostru monarch, *Francisc Iosif I*.

Dl vicepreședinte *I. Moldovan* toastează pentru bunul și înțeleptul cap al diecesei Aradului, pentru P. S. Sa dl episcop *Iosif Goldiș*.

C. Sa dl *Ciorogariu* toastează pentru Reuniune și prosperitatea ei și pentru președintele dl *Teodor Ceantea*.

Dl *Groșoreanu* pentru dl *Ceantea*.

Dl *Ștefan Antonescu* vorbește cu un el n județii, ce poate face gelos pe un tânăr de 18 ani, cu vervă și cu accent, pentru buna înțelegere între preoți și învățători.

Dl *Boșcain* pentru C. Sa dl *R. Ciorogariu*; dl *Vancu* pentru oaspeții caransebeșeni; dl *Tisu* pentru preoți; dl *V. Hamza*, protopopul Linovel, mulțumeste, în numele preoțimii; dl *Doboș* pentru dl *V. Goldiș* secretarul consistorial.

Dl *V. Goldiș* dezvoltă, într-o mbiastră cuvântare, ideea, că dragostea nu cunoaște greumânt și duce la sigură izbândă.

„Morizul“ unor „naționalități“, *Em. Măglaș* într-o dispoziție ca totul tranșant, reprezentând balanța... morală prin gesturile trupului său, asigură pe învățători că a luptat tot-deauna pentru dănsii, făcând cunoscută până și peste Carpați patimile acestor „măgari ai națiunii“ (ipsissime verba).

Cine stau cu nasul în farfurie pe vremea aceasta, — e ușor de ghicit!

Dl *Vidu* (*Halmagiu*) toastează pentru advocații prezenți, dnii Dr. St. C. Pop și Dr. I. Suciu, dl Dr. Suciu pentru învățători.

exorbitant de multe ce se procitesc și răscitesc, i se par niște ciorovăeli exorcistice și imposibile; căruia toate cântările acelea postorite și încăputate după opt și mai multe glasuri zgârieătoare de timpană, i se par niște potpuriuri copilărești fără nici o savoare, niște scifoseli de bătrâni fistichii și gălăgioși.

Acum, dacă nouă, grosolanilor laici, nu ne este hărăzit jarul de a penetra obscurismul formalităților religioase; dacă conservatismul înșepentit locului, al bisericii noastre (bun în multe privințe, detestabil în alte privințe) nu ne desleagă de sub multe-multe întocmiri și obiceiuri ruginite, cari în bună parte absurdități și nonsensuri sunt, — oare nu e de cuviință, nu e de așteptat, ca măcar preotul, care ni-le propovăduiește, să înțeleagă acest noian de dichisuri și zorzoane de forme? Măcar pentru el să nu fie aceste așezăminte și obiceiuri strămoșești nonsensuri și lucruri apocaliptice și absurde; măcar el să ne știe dumeri, ce cuprinde un condac dela Mineiu și unul dela *Octoic*, ce noimă au atâtea și atâtea stihuri și emistihuri dela hvalite, stihovane, ect? Măcar el să ne știe spune ce-l aia „Scoate din temniță sufletul meu“... „Unul sfânt“... ș. a. m. d.

Ei, dar nu știe. Nu știe poate nici profesorul, care l'a învățat. Nu știe, poate

nici vlădica. Și eu citez a afirma, că întrebându-l pe sfinții lor, ce au auzit, ce au văzut, spre pildă, la utrenia de Duminică, cu ce s'au pricopsit de acolo, abia vor ști mai mult decât mine, laicul.

Rată deci, ce grozavi suntem noi cu teologia noastră. Rată, cât de brută, cât de neînțeleasă și superficială știință, ce balast de cunoștințe câștigăm noi în seminarele noastre.

De ce nu se face mai multă lumină în cea vastă și întinsă terra incognita a așezămintelor noastre religioase? De ce nu se tălcuiesc mai explicit atâtea și atâtea simboale religioase? De ce nu ni se explică ce rost, ce noimă are noianul acela inextricabil de cântări și rugăciuni nesfârșite dela slujbele noastre dumnezeiești? Cine a compus acea mulțime de cântări? Cum și în ce mod ar pute fi ele consumabile și accesibile și pentru obștea credincioșilor?

Dacă mulțimea aceea de numiri strășine tipiconale nu se poate înlocui cu nomenclatură românească, de ce nu ni-se tălmăcește ce însemnează ele?

De ce tipicul nu ni-se propune în chip mai mulțumitor și mai cu grije și mai exact? Ori dacă tipicul nu poate cuprinde întreg complexul formelor religioase și culturale neînțelese, de ce Evanghelia, Apostolul, Cântările bisericesti nu ni-se tălcuiesc mai

intens și mai cu virtute în *Exegetică*? Ori dacă nici aci nu se poate cuprinde totul din simbolicul, tainicul, enigmaticul întocmirilor acestora, preconizate de veacuri, de ce nu se propune în Seminar, spre pildă arhiologia bisericească? Ori poate domnii profesori consideră știința teologiei esoterice și revelată numai pentru ei și alți privilegiați muritori ca ei?

Dar' nu mă extind mai departe. Deja am trecut departe peste marginile schiței, ce voiam să vă împărtășesc aci.

Ar mai fi multe de spus din patologia teologiei noastre. Dar' nu e locul aci.

De am zis, făcut-am cu scopul, ca cele spuse, avertisment și memento să fie pentru domnii profesori, cărora hărăzite sunt sarcinile grele și importante în sanctuarul unde măneca-vor în curând.

Resumes.

Reformări, neamănabil, înorii radicale cere secția teologică din Seminarul „*Anrelian*“, (despre cea pedagogică nu vorbeș acum). Înorii și primeneli așteaptă corpul didactic; înorii cere învățământul.

Dacă nu putem ridica teologia noastră pro formă la rangul unei facultăți academice, ba deocamdată nici măcar la un curs de 4 ani, — să tindem a o înălța pro facto la acest rang.

Un corp didactic la înălțimea sa, se cere înainte de toate.

Revisuirea și reformarea învățământului inițieze-se, intrupeze-se cu o oră mai curând!

La alcătuirea planului de învățământ, țină-se cont de cantitatea, calitatea, rangiarul și echilibrarea materiilor. Spiritul de creație, înnoiescă sistemele și metodele instrucției, ridice-le la nivelul cerut de vreme. Chi purile de prelegere iase din apele școlărești și înalțe-se la grad mai academic. Din tinerii nostri să nu se crească magszii de știință seacă, brută și fără nici o dobândă, ci oameni pentru viață, individualități integre, intelectuale, etice și sociale. Bărbați cu judecată matură, liberă, ageră, cu vederi largi și moderne, cu inimă nobilă, cu caracter rezolut, cu energie neșovărnicească.

Se impun toate aceste acum, când stările din Seminarul nostru, în privința rândului ban și a disciplinei, îmbunătățite s'a în câțva. Acum, când nevoile materiale ale preoților nostri încâtva biruite sunt. Când seminarul împopulează-se din an în an cu elemente tot mai bune, și când spulberat e încâtva și prejudeciul aceluș rușinos, că adevărat seminarul nostru ar fi un refugiu și loc de pripășire pentru drojdia tinerimii noastre.

O singură notă discordantă a fost în decursul banchetului (caț pe Măglaș cine-1 la în serios?) Și ne pare nespuns de rău că nota aceasta ni-a procurat-o earșii dl. Dr. Ștefan C. Pop. D-sa adevărat a ținut să ridice vreață între învățători și preoți, felicitându-i pe cei dintâi, că dinșii cu toate că sunt mai săraci decât servitorii, totuși nu au cerut ajutor dela stat. Toată lumea e preocupată de chestiunea, ca să se producă înțelegere între preot și învățător. Ce scopuri urmărește dl. avocat Dr. Pop cu tendințele sale contrare? Voim să fim una, dar' numai în cele bune, spre lucruri rele nu ne unim.

Invățator.

Din România.

Situația bănească a exercițiului 1900—1901 la 30 Iulie 1901.

Evaluări budgetare pe exercițiul 1900—1901. Din contribuțiuni directe lei 41 mil. 080.000; contribuțiuni indirecte 71.760.000;

Monopoliurile statului 56.400.000 veniturile ministerului domeniilor 24.227.000; lucrărilor publice 21 mil. 964.437; de interne 11.253.963 de finanțe 4.690.000; de război 1 mil. 118.000; de externe 286.000; de culte și instrucțiuni publice 260.000; de justiție 481.000;

Venituri diferite 11.910.000. În total lei 245.325.400.

Incassările însă, până la 31 Martie 1901 au fost:

Dela contribuțiuni directe 34 mil. 563.405.38; dela contribuțiuni indirecte 48.420.693.52; din Monopoliurile Statului 50.476.690.07; din veniturile ministerului de domenii 20. mil. 084.886.45; lucrări publice 12.808.000; de interne 9.698.647.90; de finanțe 4.559.099.68 de război 765.107.10; de extene 155.833.06; de culte și instrucțiuni publice 166 mil. 114.50; de justiție 397.589.60 și venituri diferite 9.353.841.08, adică un total de lei 191 milioane 449.451.34.

Dacă la acest venit, care este până la 31 Martie 1901, mai adăugăm suma de 8.023.047.29 incassări făcute la 1 Aprilie până la 30 Iunie 1901, atunci vom avea un total general de incassări până la acea dată de lei 199.472.498.62.

Plăți efectuate până la 31 Martie 1901:

Datoria publică 86.057.042. 73; Ministerul de război 42.292.687.49; de finanțe 24.111.972, 49; de culte 26.318.836.31; de interne 18 milioane 302.238.40; de lucrări publice 3.744.385.04; de justiție 276.544.38; de domenii cinci mil. 575.192.95;

Așa dar', nimbul, viza Seminarului și a corpului profesoral, ridicarea nivelului instrucției în teologie, să fie cele mai de aproape preocupări ale noastre.

Pentru-că, îndoială nu incupe, că ridicând nivelul învățământului în Seminar, înălțăm și nivelul cultural și moral al preoților noștri și prin el al popoului nostru. Modernizând sistemul de creștere în Seminar, modernizase vor nișel și preoții noștri; scu-tura vor glodul conservatismului și rusticității de lașat și eșii vor și el la aiere mai civilizate....

Repet: Toate bunele noastre intenții iabuti vor și trup vor lua, numai dacă tin-de-vom a avea la seminar corp didactic luminat, devotat și la înălțime sa. Dacă avem profesor specializati. Dacă la noi în Seminar, timplarii nu vor creștea de Chevreau cu dalta; dacă papugii rămâne-vor la dichicuriile, șanurile și astragaciunile lor, dacă veterinarii nu vor opera oameni etc. și dacă domni, ca părintele profesor Ghibu, resămna-se-vor, ispași se-vor și in-țelege-vor ce însemnează a cauza mare de bine obștesc și ce va să zică un strimț interes particular și-o carieră greșită....

(Va urma.)

de externe un mil. 975.199.26; consiliul de ministri 54.596.69; adică un total de lei 214.710.145.74.

Dacă la aceste cheltuieli, mai adăugăm și cele făcute dela 1 Aprilie până la 30 Iunie 1901, în sumă de 14.528.320.06, atunci avem total general de cheltuieli de lei 229.238.465.79.

Prin urmare un excedent de plăți la 30 Iunie 1901, de lei 29.765.967, bani 17.

Noutăți

ARAD, 27 August n. 1901.

Din cauza sfintei sărbători de mână proximal număr al ziarului nostru (Nr. dublu) va apăre Vineri la amezii.

Consiliul de ministri. După vacanța parlamentară, mâne, Mercuri, va fi în Budapesta primul consiliu de ministri, la care vor participa toți membrii guvernului.

Maghiarii în Fiume. De câte simpatii se bucură Maghiarii în orașul „lor” dela Adriatică, dă dovadă și o știre, ce o publică acum foile maghiare din Pesta. În ziua de Sfântul Ștefan — zic foile — câțiva Unguri au intrat în Traitoria din Fiume, ca să bea câteva pahare de vin, după cari au vrut să tragă și câteva cântece (magyar no'a) Dar' numai au vrut, căci abia că începuseră una și numai decât s'a ivit înaintea lor stăpânul cu chelnerii, cari au oprit energie cântarea ungurească. Iubilanții n'au vrut să se supună; atunci stăpânul și chelnerii au chemat câțiva poliști, cari au dus frumușel pe cântăreși la poliție.

Apoi mai zică cineva, că Maghiarii nu sunt iubiți în — patria lor.

Instalare de fișpan. Numit fiind fișpan și al orașului *Hódmező Vásárhely*, comitele suprem al comitatului Bichiș, Dr. *Lukács György*, — în acest nou post va fi instalat cu mare tâmbălu în 5 Septembrie n.

Inundație iudatecă. Din Marmatia vine știrea, că cu ocazia expoziției industriale din Sighet, se ține și o conferință, spre a căuta mijloace de a ajuta poporul. Satele românești sunt inundate acum de J-dani, ca cele rutenești. Se sporesc pericunții ca nășipul mării. Câte 800 — 1000 de J-dani în câte un sat. Ca o mică Palestină. — E de dorit, ca să se înceapă odată o mișcare severă contra lighioanelor, căci altcum mai ales bietul Român o să ajungă la sapă de lemn.

Desmintire. În numărul de ieri am publicat, după o știre ce ni-se comunicase, că feciorii din garnisoana Aradului au plecat ieri la manevre. Rectificăm informațiunea noastră într-acolo, că plecarea la manevre a regimentului nostru va fi Joi, în 28 August et. n.

Cas de moarte. Inregistrăm cu părere de rău următorul anunț ce ni-se trimite: Constantin și Cornelia *Dure* cu inimă îndurerată anunță încetarea din viață a iubitului lor fiu *Leonel*, care după o boală scurtă în etate de 14 luni și-a dat nevinovatul suflet în mâinile Creatorului. Fragedele rămășițe ale scumpului decedat se vor depune spre vecnică odihnă în cimitirul din loc Duminecă în 12/25 August la orele 3 1/2 d. a. Mehadia, 11/24 August 1901. Adănc întristați părinți.

O fată hoț. Se anunță din Budapesta, că o fată de 17 ani de-acolo, *Majláth Irma*, a furat dela giuvaergerul *Kriegler David* bijuterii în în preț de 60.000 coroane. Fata urmasse acest furt în mai multe rânduri, până-ce un cunoscut al păgubitului a denunțat-o în 28 l. c., când a fost prinsă

tocmai când pacheta mai multe inele de diamant și brilliant. Înștiințată la poliție, fata a fost arestată și a mărturisit, că furtul l'a săvârșit la indemnul amantului ei, *Schmiedl Antal*, cu care era logodită. Imediat a fost arestat și el și, făcându-se inventarul în prăvălia lui *Kriegler*, s'a constatat lipsa bijuteriilor în preț de peste 60.000 coroane — Astfel, în loc de nuntă, care avea să fie mâne, 28 l. c., — logodiiți îmbogățiți atât de pe ușor și repede, — amândoi își expiează greul păcat între zidurile închisorii.

Primul amor al lui Crispi. Când era universitar în Palermo, Crispi locuia la o văduvă săracă. Văduva avea patru fice, dintre cari Crispi îndrăgise pe a doua, cu numele *Rosina*, și voia s'o ia în căsătorie.

Nici mama fetei, nici părinții lui Crispi însă nu se învoiau și ca să-și uite de această dragoste, tatăl său l'a dus acasă. Amorul sicilian însă e tenace.

Crispi când a suzit că în Palermo băntue colera, a luat un cal împrumut dela un vecin al lor și a fugit la Palermo. *Rosina* și o soră a ei erau încă, dar' ceilalți membri ai familiei muriseră deja de coleră. Crispi a pus calul zălog și din banii căpătați pe el s'a susținut câteva timp în Palermo, împreună cu fetele rămase orfane. La câteva săptămâni omul, care împrumutase banii pe cal, a dus calul acasă la tatăl lui Crispi, cerându-și banii și spunând unde se află tinărul. Bătrânul în sfârșit și-a dat învoirea și Crispi s'a cununat cu *Rosina* lui. După 2 ani de viață fericită *Rosina* a răposat și scurt după aceea i-a răposat și ficea, care o avuseră împreună.

Instiințare pentru anul școlar viitor.

Anul școlar 1901—1902 se va începe cu 1 Septembrie 1901 st. v., adică în 14 Septembrie st. n. Părinții cari doresc a-și da copiii la aceste școli, sunt poțitiți a se prezenta cu fiul sau cu ficele lor în cancelaria direcțiilor respective în zilele de 1 și 4 Sept. v., adică 14, 16 și 17 Septembrie st. n. pentru înmatriculare. — Școlarii, cari se înmatriculează pentru prima dată la școlile noastre medii, vor aduce testimoniu școlar, extras de botex și certificat de revaccinare. Testimoniul școlar, de pe clasa precedentă au să-l prezinte toți școlarii, cari vin a se înmatricula, așa-dar și școlarii cari au absolvat clasa precedentă la școlile noastre. În 30 și 31 August v. dela 8—12 ore a. m. și dela 2—5 ore p. m. se vor ține examenele supletorii și de emendare. Cei-ce s'ar prezenta mai târziu, au să petiționeze la direcțiune, dovedind cu atestat valabil cauza întârzierii.

Toți școlarii, cari intră în cl. I. gimnas. sau în I. reală pot fi supuși unui examen de primire conform normativelor existente. Examenul de primire se va ține în 31 Aug. v., 1 și 3 Sept. v.

Notă. — Școlarii, cari vin dela un instiuit, unde în gimnasiul superior nu s'a propus limba grecească, au să fie supuși unui examen de primire din limba grecească.

Didactrul în gimnasiul inferior și școala reală este de 24 coroane pe an, ear în gimnasiul superior (cl. V. — VIII.) de 40 cor. pe an. — Cei înmatriculați pentru prima dată mai plătesc odată pentru tot-deauna o taxă de primire de 8 cor. Școlarii neromâni plătesc didactrul, taxa de primire și taxa pentru fondul de pensiuie dublu. Taxa pentru fondul de pensiuie este pentru gimnasiul superior 10 cor., ear pentru gimnasiul inferior și școala reală de 6 cor. (cel scutiți de didactru plătesc 1/2 din această taxă); taxa de testimoniu și de anuar e de 3 cor. (cel scutiți de didactru plătesc nu-

mai 2 cor.); ear taxa de bibliotecă este în clasele inferioare 60 bani, în cele superioare 1 cor. (Taxa de membru la societatea de lectură a studenților este pentru cl. V. și VI. gimn. 1 cor., pentru cl. VII și VIII. gimn. 2 cor.)

Didactrul se poate plăti în 2 rate semestrale: 1/2 la înscriere, ear 1/2 la începutul semestrului II., dar celelalte taxe se plătesc de-odată și întregi cu ocaziunea înscrierilor. — Brașov, în 12 August v. 1901. — Direcțiunea școlilor medii gr. or. române din Brașov.

ULTIME ȘTIRI.

Războiul buro-anglez.

Londra, 26 August. Cu data de 24 l. c. n., lordul *Kitchener* telegrafează din Pretoria: „Generalul bur *Delarey* publică o contra-proclamațiune, în care cu toată strictetea desmintă pe Buri dela proclamația mea și declară, că continuă războiul.”

Agenția „Reuter”, cu data de 25 l. c. raportează din Capland, că în *Burghesdorp* au fost condamnați pentru trădare 149 oameni, căror în cea mai mare parte li-s'a detras ori-ce drept cetățenesc.

Londra, 26 August. Din Carstent se raportează agenției „Reuter”, că Bari străbat spre sud în Colonia Cap. Trupele bure sub comanda lui *Sepper* amenință orașul *Ondshaara*.

BIBLIOGRAFIE

Programa XXV-a a gimnasiului public gr.-or. român din Brad, pe anul școlastic 1900/1901, publicată de *George Părau*, director gimnasial, cuprinde:

1. Cuvânt rostit cu ocaziunea sărbătorii marelui Andrei la 30 Noembrie 1900 de *Dr. Pavel Oprea*, profesor. 2. Normativ pentru „Masa studenților” dela gimnasiu. 3. Știri și date statistice școlare.

Manual de limbă română. Elemente de istoria literaturii de *E. Hodoș*, profesor. Ediția IV, îmbogățită și provăzută cu portretele bine reușite ale fruntașilor literaturii române. — Caransebeș 1902. Prețul unui exemplar 2 cor. (3 lei).

Balade alese, culese din gura popoului român transilvănean de *Theodor A. Bogdan*, — a apărut o mică broșură, cu Nr. 1 al „Bibliotecii săteanului”. — Bistrița. Prețul 20 bani.

Pe sub arini, poesii de *Ioan Băilă*. O broșură de 64 pagini, a apărut în tipografia W. Krafft din Sibiu, și se vinde cu prețul de 1 coroană.

Călătoriile în Rusia ale preotului *Popovici* din Bănat (1770—1), publicate de *N. Iorga*, într-o elegantă broșură, — se găsește de vânzare la Administrația „Tribunei Popoului” cu prețul de 20 bani.

Struguri pargavi

se găsesc de vânzare în cosuleța de 5 k.gr. cu prețul de 2.40 cor.

Doritorii sunt rugați a se adresa la:

Romul Motorca,

paroch în Agreș, p. u. Ternova.

Editor. Aurel Popovici Barclanu. Red. respons. Ioan Russu Șirianu

Licitațiune minuendă.

In urma Inouviințării Ven. Consistor diecesan Nr. 4094 dt. 5/18 Iulie a. c. prin aceasta se publică licitațiune minuendă pentru acoperirea de nou cu șindilă a s. bisericii din loc pe ziua 1/19 Septembrie înainte de amiază la 8 oare în școala română din loc.

Prețul de esclamare e: 651 coroane.

Reflectanții vor avea să depună la biroul comitetului parochial 10% ca vadiu, iar condițiile speciale se pot vedea la subscrișul în oarele oficisoare.

Bucovăț, la 9/22 August 1901.

Cornel Gherga,

paroch, preș. com. par.

629 3—3

„Mureșanul“

instituit de credit și economii, societate pe acțiuni în
MARIA-RADNA.

Fundat și deschis în 15 Noembrie 1897.

Capital social fl. 40.000, în 400 acțiuni de fl. 100.

Acordă: credite personale pe cambii; credite pe cambii cu acoperire ipotecară; credite pe obligațiuni cu cavenți până la fl. 50; și împrumuturi pe amanete și efecte publice.

Primește: depuneri de bani spre fructificare, după cari institutul plătește contribuția erarială; iar deponenții primesc după bani depuși până la 1000 5% de la 1000 în sus 6% interese.

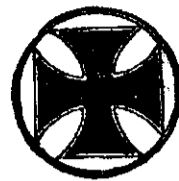
569 — 26

Diracțiunea.

Cruce dublă electro-magnetică

vindecă și inviorază sub garanție.

Aparatul acesta, vindecă și folosește contra durerilor de cap, urechi și dinți, migrene, neuralgie, împedecarea circulației sângelui, anemie, amețeli și tuituri de ureche, bătaie de inimă, sgârșiri de inimă, asma, auzul greu, sgârșiri de stomac, lipsa poftii de mâncare, răceală la mână și picioare, reuma podagră, ischias, udulul în pat, înfluenza, în somnia epilepsia circulația neregu-

lată a sângelui și multor altor boale cari la tractare normală a medicului se vindecă prin electricitate. Inșusirea acestui aparat este că vindecă ru numai din timp în timp ci introduce constant în corpul omeneșc binefăcătorul curent, când pe deoparte vindecă cu succes boalele sfătoare, cără pe de alta parte e cel mai bun scut contra îmbolnăvirilor.

Deosebită atențiune e a se da împrejurărei că acest aparat vindecă boale vechi de 15 ani.

În cancelaria mea se află atestate incurse din toate părțile lumii cari prețuese cu mulțumire invențiunea mea și ori-cine poate examina aceste atestate. Acel pacient, care în decurs de 45 zile nu se va vindeca i-se retrimite banii.

Unde ori-ce încercare s'a constatat zădarnică, rog a proba aparatul meu. Atrag atențiunea P. T. public asupra faptului că aparatul meu nu e permis să se confunde cu aparatul „Volta“ deoarece „Ciasul-Volta“ atât în Germania cât și în Austro Ungaria a fost oficial oprit fiind nefolositor, pe când aparatul meu e în genere cunoscut apreciat și cercetat.

Deja iestinatatea crucei mele electro-magnetice o recomandă îndeosebi.

624 9—50

Prețul aparatului mare e fl. 3, sau Cor. 6 — folosibil la morburii cari nu sunt mai vechi de 15 ani.

Prețul aparatului mic e fl. 2 sau Cor. 4. — folosibil la copii și femei de constituție foarte slabă.

Expediție din centru și locul de vânzare pentru țeară și străinătate e:

Albert Müller, Budapesta, V., str. Vadász 42. K
Colțul str. Kálmán.

Novitățile noastre de toamnă și iarna

au sosit. Prin aceasta cu toată stima atragem asupra lor atențiunea onoratului public. Prăvălia noastră, vechie de șasezeci de ani, permanent a fost condusă de principiul, de-a servi pe On. cumpărători totdeauna în chipul cel mai solid.

In bogat asortiment avem tot felul de materie pentru haine de dame și bune barchete de spălat; șifon, pânză și garnituri de masă, cari toate **se vând cu prețul strict de fabrică.** Covoare, perdele, plapome și în mare asortiment mai ales rufe pentru dame, precum: fi (câmeși pentru dame), pantaloni pentru dame, fuste de desupt și corsete de cele mai solide calități.

Cu această ocaziune aducem totodată și la cunoștința domnilor preoți, că pentru sezonul de toamnă ni-au sosit în admirabil asortiment **materii pentru reverenți,** și e aproape fără părechie spriginul general și recunoștința mare, de care ne bucurăm din partea mușterilor nostri. Materiile noastre pentru reverenți sunt de cea mai bună calitate și—o garantăm aceasta — de culoare trainică.

Asortimentul nostru asemenea cu mult e mai bogat decât ori-și unde, având în magazin materii și țesători fine și permanent de multe feluri care de care mai frumoase.

Pregătim deplin întregi rînduri de reverenți.

Cerend valorosul sprigin al On. public, suntem

Cu toată stima:

H. ROSENBLÜH și SOȚUL
(ARAD, Piața-Libertății.)

George Iancovici,

conducător de prăvălie.

628 2—20,

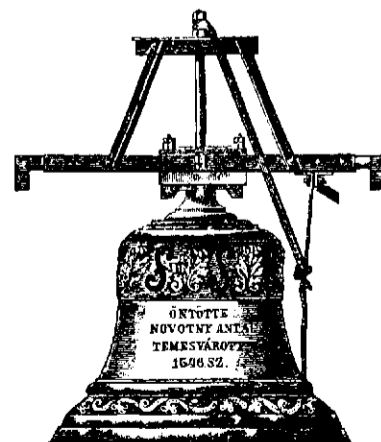
Premiat cu medalie cea mare milenară la expoziția din Budapesta în 1896

Turnătorie de clopote și de metal
a lui

Antoniu Novotny

în Timișoara-Fabric

se recomandă spre pregătirea clopotelor nouș, precum la turnarea de nou a clopotelor stricate, mai departe spre facerea de clopote întregi armonioșe, pe lângă garanție pe mai mulți ani, provăzute cu adiuștări de fer bătut, construite spre a le întorce cu ușurință în ori ce parte. îndată ce clopotele sunt bătute de o lăture prin ceea ce sunt mântuite de crepare. — Cu deosebire recomand

clopote patentate găurite

de mine inventate și mai de multe ori premiate, cari sunt provăzute în partea superioară — ca violina — cu găuri după figura S și pentru aceea au un ton mai intensiv, mai adene, mai limpede mai placut și cu vibrarea mai voluminoasă decât cele de sistem ve hiu, așa că un clopot patentat de 327 kg este egal în tonul unui clopot de 408 kg. patent după sistemul vechiu.

Mai departe se recomandă spre facerea scaunelor de fer bătut, de sine stătător, — spre preadiustarea clopotelor vechi cu adiuștare de fer bătut, — ca și spre turnarea de toace de metal. Clopote în greutate de 300 kg. și mai jos se află totdeauna gata în magazin.

Preț-curanturi ilustrate se trimit la cerere grătuit și franco.

505 46—